

Molí Vell

Cervelló

Ubicació

Comarca: Baix Llobregat
Lloc/Adreça: Corriol al paratge de la Riera de Cervelló
Emplaçament Sobre la riera de Cervelló

Coordenades:

Latitud: 41.398224
Longitud: 1.982659
UTM Est (X): 414957
UTM Nord (Y): 4583464

Classificació

Número de fitxa 08068 - 54
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Medieval Modern
Segle XI - XVIII
Estat de conservació Dolent
Notes de conservació: L'edifici no conserva la coberta i ha perdut bona part dels forjats. Presenta esfondraments importants.
Protecció Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Número inventari IPAC 46035
Generalitat i altres inventaris
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08067A022000420000AR
Autoria de la fitxa Josep Maria Solias Arís - Kuanum
Data de registre de la fitxa: dt., 26/12/2023 - 13:03

Descripció

Edificació industrial aïllada, orientada a oest, amb una estructura rectangular en dues dimensions.

Les restes que es conserven els components característics d'un molí de farina: un embassament, una roda de molta, i una sala de moles. A més a més, disposa de les infraestructures pròpies d'una fàbrica de paper.

L'edifici, en alçada es desenvolupa en planta baixa, dos pisos i una coberta plana que servia com a terrat, tot i que inicialment era inclinada. La planta baixa presenta murs de pedra i a l'interior hi ha una volta, creant un conjunt robust per resistir els embats de les riuades. Les plantes superiors estan construïdes amb bigues de fusta. En aquesta planta hi havia espais addicionals per a l'assecatge del paper, l'habitatge i altres activitats laborals. La façana principal conserva la portada original del molí fariner.

La planta inferior estava destinada a la producció de paper, mostrant una estructura de parets en dues direccions per proporcionar estabilitat davant de les pressions de l'aigua de la Riera de Cervelló.

Aquesta àrea disposava d'almenys de dues rodes hidràuliques, d'eix horitzontal, una a la façana lateral sud i una altra a l'interior de l'edifici, les quals es movien pel pes de l'aigua en omplir els caixons. Les marques de les dues rodes encara són visibles.

En explorar l'interior de l'edifici, es pot observar una pila holandesa situada en una sala del primer pis, acompanyada de les restes d'un martinet.

Es creu que la pila, probablement del primer terç o mitjans del segle XIX, és una de les primeres piles holandeses instal·lades a Catalunya (Llurba, 2017: 47).

L'edifici inclou en l'exterior un hort amb una bassa a la banda est, que forma part del conjunt. A la façana sud, es troba una mina d'aigua amb un gran nombre d'estalactites calcàries, indicant la disponibilitat d'aigua rica en calci, ideal per a la fabricació de paper.

Observacions:

El funcionament del molí era com segueix: des de la resclosa, una séquia o canal conduïa l'aigua desviada dins de la bassa (del canal que alimentava la bassa del molí vell encara es conserven alguns trams).

Aquestes basses feien que el molí pogués funcionar tot l'any independentment de les condicions climatològiques, ja que permetien tenir suficient aigua quan baixava poc cabal per la riera o bé en èpoques seques.

Un cop allà l'aigua es feia caure per una canal o "cacau" a sobre de la roda horitzontal, anomenada "rodet". Aquesta estava disposada horitzontalment respecte del terra. El cacau tenia un petit estellador i regulava l'aigua per donar embranzida al rodet. Aquesta roda plana estava separada per unes fustes inclinades còncaves, els àleps, sobre els quals queia l'aigua. Els àleps s'anaven omplint d'aigua, i amb el pes d'aquesta giravoltaven, generant-s'hi el moviment del rodet. El rodet estava recolzat per un sol punt (agulla) damunt un dau de metall o ferro. De la roda sortia un eix, també anomenat "arbre", que amb la rotació d'aquella, feia moure les moles del molí o els engranatges de la maquinària que estigués

connectada. Tant les moles com la maquinària es trobaven sempre en un pis superior.

Història

A la riera de Cervelló, entre els segles X i XI s'hi esmenten diversos molins fariners. Un d'aquests molins va ser el que es coneix com a molí vell.

El molí és d'origen medieval, però segurament l'any 1715 va ser transformat en molí paperer.

Podria tractar-se del molí paperer propietat de Francesc Ferres, que esmenta el cadastre de l'any 1761, el qual va funcionar fins a l'any 1875.

Aquests molins fariners posseïen estructures que es podien continuar utilitzant en la seva nova funció: la resclosa i el rec per a conduir l'aigua; la roda per fer anar la força hidràulica, amb el seu salt d'aigua corresponent; el casal-moliner, etc. Aquesta reconversió es va produir en aquest molí.

Josep Llurba i Èric Gómez (2017: 93-99) esmenten diversos documents en els quals es fan diverses mencions d'interès, com que el de data 23 d'agost de 1860, en el que es parla d'un Pau Fontanet i Agell, aleshores fabricant de paper de Sabadell, el qual va fer una declaració davant del notari de Sant Feliu i en presència de Josep Canet i Gelavert, ciutadà de Sarrià (Barcelona) i propietari de la Torre Vileta. En aquesta declaració, Fontanet va informar sobre la seva possessió, entre altres propietats, d'una parcel·la amb una combinació de terreny forestal i vinya. Aquest terreny mesurava aproximadament dues mujades (uns 9.793 m²), i estava situat al lloc conegut com "El maset del Grau". La propietat en qüestió va ser adquirida mitjançant un establiment perpetu del representant d'Anna Bruguera i de Vilanova, que en aquell moment era la mestressa de ca n'Esteve, segons el llegat del seu pare. El contracte es va formalitzar a la ciutat de Barcelona el 6 d'abril de 1859. Dins de la documentació associada a la propietat, es va fer menció d'un molí i diverses terres adjacents adquirides pel mateix procediment d'emfiteusi de Pau Majó i Romagosa, veí de Cervelló, mitjançant una escriptura amb data del 6 de juny de 1855.

Bibliografia

LLURBA RIGOL, Josep; GÓMEZ AZNAR, Èric.(2017). Molins medievals i molins paperers a Cervelló. Cervelló. Edit.: Ajuntament de Cervelló. Gaudim Cervelló. Grup de Recerca de Cervelló.

Enllaços d'interès:

[Cercador de l'Inventari del Patrimoni Arquitectònic de Catalunya](#)

